

Warszawa, dnia 21 marca 2024 r.

Poz. 15

**ZARZĄDZENIE NR 16
KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY GRANICZNEJ**

z dnia 21 marca 2024 r.

**w sprawie pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w strzeżonym ośrodku oraz
areszcie dla cudzoziemców**

Na podstawie art. 9 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1080, 1088, 1489, 1723, 1860 i 2608) zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

§ 1. Zarządzenie określa sposób pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w strzeżonym ośrodku oraz areszcie dla cudzoziemców.

§ 2. Użyte w zarządzeniu określenia oznaczają:

- 1) areszt – areszt dla cudzoziemców w rozumieniu ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2023 r. poz. 519, 185 i 547);
- 2) cudzoziemiec:
 - a) cudzoziemca w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - b) obywatela Unii Europejskiej – cudzoziemca w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2021 r. poz. 1697 oraz z 2023 r. poz. 547),
 - c) członka rodziny – cudzoziemca niebędącego obywatelem UE w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy, o której mowa w lit. b
- umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub areszcie na podstawie postanowienia sądu rejonowego;
- 3) depozyt – rzeczy należące do cudzoziemca, przyjęte do przechowania na czas pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie;
- 4) depozytariusz – funkcjonariusza Straży Granicznej realizującego zadania związane z prowadzeniem depozytu;
- 5) dowódca doprowadzenia – funkcjonariusza Straży Granicznej biorącego udział w doprowadzeniu, wyznaczonego na dowódcę doprowadzenia;
- 6) funkcjonariusz – funkcjonariusza Straży Granicznej;
- 7) kierownik komórki organizacyjnej – osoba realizująca zadania kierownika strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w komendzie oddziału Straży Granicznej lub placówce Straży Granicznej, w której strukturze organizacyjnej znajduje się strzeżony ośrodek;

- 8) kierownik zmiany – funkcjonariusza pełniącego służbę na stanowisku kierownika zmiany w strzeżonym ośrodku lub w placówce Straży Granicznej, w której strukturze organizacyjnej znajduje się strzeżony ośrodek;
- 9) oddział mieszkalny – wyodrębniony organizacyjnie zespół pomieszczeń mieszkalnych w strzeżonym ośrodku lub cel mieszkalnych w areszcie;
- 10) opiekun powrotowy – funkcjonariusza pełniącego służbę w komórce właściwej do obsługi administracyjnej cudzoziemców, realizującego zadania związane z informowaniem cudzoziemców o procedurach powrotowych, a także związane z dostarczaniem informacji mających wpływ na kształtowanie polityki w obszarze powrotów, readmisji i reintegracji;
- 11) opiekun proceduralny – funkcjonariusza pełniącego służbę w komórce właściwej do obsługi administracyjnej cudzoziemców, realizującego zadania związane z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi lub czynnościami identyfikacyjnymi dotyczącymi cudzoziemca;
- 12) opiekun socjalny – funkcjonariusza pełniącego służbę w komórce edukacyjno-wychowawczej;
- 13) ośrodek – strzeżony ośrodek w rozumieniu ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 14) placówka służby zdrowia – podmiot leczniczy udzielający świadczeń zdrowotnych na rzecz cudzoziemca przebywającego w ośrodku lub areszcie;
- 15) profos – funkcjonariusza pełniącego służbę w ośrodku lub areszcie, bezpośrednio nadzorującego pełnienie służby przez wartowników lub wartowników-konwojentów na oddziale mieszkalnym;
- 16) służba dyżurna – kierownika zmiany, pomocnika kierownika zmiany lub profosa;
- 17) wartownik – funkcjonariusza bezpośrednio nadzorującego cudzoziemców przebywających w ośrodku lub areszcie;
- 18) wartownik-konwojent – funkcjonariusza bezpośrednio nadzorującego cudzoziemców przebywających w ośrodku lub areszcie, wyznaczonego do udziału w doprowadzeniu;
- 19) wydarzenia nadzwyczajne – zdarzenia o charakterze wyjątkowym, w szczególności samobójstwo, zgon, ucieczka, samookaleczenie, zamach na własne życie lub zdrowie, zamach na życie lub zdrowie innej osoby, naruszenie nietykalności funkcjonariusza, zamach w celu uwolnienia cudzoziemca, przygotowanie do ucieczki, bunt cudzoziemców, zbiorowy protest głodowy, zbiorowe zatrucie pokarmowe, pożar obiektów lub znaczne zniszczenie mienia;
- 20) zmiana - grupę funkcjonariuszy wyznaczonych do pełnienia służby w ośrodku lub areszcie, kierowaną przez kierownika zmiany.

§ 3. Służba w ośrodku lub areszcie jest pełniona w sposób ciągły, zapewniający nieprzerwany jej tok, zgodnie z przepisami regulującymi rozkład czasu służby funkcjonariuszy.

§ 4. 1. Służbę w ośrodku lub areszcie pełnią przeszkoleni w tym zakresie funkcjonariusze.

2. Wyznaczając funkcjonariuszy do pełnienia służby na poszczególnych stanowiskach uwzględnia się ich cechy psychofizyczne oraz przygotowanie i doświadczenie zawodowe.

§ 5. Kierownik komórki organizacyjnej:

- 1) opracowuje rozkład służb;
- 2) organizuje i nadzoruje właściwe pełnienie służby;
- 3) nadzoruje merytoryczne przygotowanie podległych funkcjonariuszy do pełnienia służby;
- 4) organizuje kontrole doraźne pokoi dla cudzoziemców i cel mieszkalnych oraz innych pomieszczeń, w których przebywają cudzoziemcy;
- 5) ustala szczegółową organizację i zabezpieczenie:
 - a) kontaktów z osobami z opieki zdrowotnej,
 - b) widzeń, w tym widzeń wirtualnych,
 - c) korzystania z placu rekreacyjno-sportowego,

- d) korzystania z biblioteki,
- e) zakupów artykułów żywnościowych, wyrobów tytoniowych oraz innych przedmiotów dopuszczonych do używania w ośrodku lub areszcie;
- 6) ustala sposób postępowania z przedmiotami niebezpiecznymi i niedozwolonymi;
- 7) nadzoruje zgodne z przepisami wyposażenie miejsc pełnienia służby;
- 8) opracowuje szczegółowe procedury związane z wydarzeniami nadzwyczajnymi.

§ 6. 1. Funkcjonariusze pełniący służbę w ośrodku lub areszcie przeciwdziałają w szczególności:

- 1) zachowaniom mogącym zakłócić bezpieczeństwo lub porządek;
- 2) podejmowaniu prób ucieczki lub oddalania się z miejsca pobytu cudzoziemców;
- 3) negatywnym oddziaływaniom cudzoziemców na siebie wzajemnie, autoagresji lub agresji;
- 4) niszczeniu mienia przez cudzoziemców.

2. O zaistnieniu lub zaobserwowaniu przypadków, o których mowa w ust. 1, funkcjonariusz niezwłocznie informuje służbę dyżurną.

§ 7. 1. Kierownik zmiany, w czasie odprawy zmiany, w szczególności:

- 1) sprawdza obecność funkcjonariuszy i ich zdolność do pełnienia służby;
- 2) przekazuje polecenia przełożonych oraz zapoznaje funkcjonariuszy z wydarzeniami, które miały miejsce podczas służby pełnionej przez poprzednią zmianę, bądź mogą mieć wpływ na przebieg służby;
- 3) dokonuje sprawdzenia umundurowania i wyposażenia funkcjonariuszy do służby;
- 4) sprawdza znajomość przez funkcjonariuszy obowiązków wynikających z przepisów dla danego stanowiska oraz weryfikuje znajomość przepisów w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego;
- 5) przypomina o:
 - a) konieczności przestrzegania przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy lub służby oraz przepisów przeciwpożarowych,
 - b) konieczności postępowania zgodnie z przepisami oraz procedurami w przypadku wystąpienia wydarzeń nadzwyczajnych,
 - c) obowiązku poszanowania praw i godności cudzoziemców w ośrodku lub areszcie, ich wartości kulturowych, symboli, języka, obyczajów i tradycji.

2. Kierownik zmiany, w przypadku stwierdzenia podczas odprawy zmiany braku zdolności funkcjonariusza do pełnienia służby, znajomości obowiązków wynikających z przepisów dla danego stanowiska lub przepisów w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego, podejmuje decyzję o niedopuszczeniu funkcjonariusza do służby.

3. Kierownik zmiany przeprowadza odprawę zmiany w miejscu niedostępnym dla osób postronnych.

§ 8. 1. Kierownik zmiany w czasie pełnienia służby jest przełożonym funkcjonariuszy zmiany.

2. Kierownik zmiany kontroluje pełnienie służby przez podległych funkcjonariuszy na wyznaczonych stanowiskach.

3. Kierownik zmiany, w uzasadnionych przypadkach, może zmienić podległym funkcjonariuszom ustalony przydział stanowisk.

4. Kierownik zmiany odnotowuje zmianę ustalonego przydziału stanowisk w prowadzonej dokumentacji służbowej, podając ich przyczynę i zakres.

§ 9. Służba dyżurna podczas przejmowania służby, w szczególności:

- 1) zapoznaje się z przebiegiem służby pełnionej przez poprzednią zmianę;
- 2) sprawdza ilość i stan:
 - a) sprzętu znajdującego się na stanie służby dyżurnej,

- b) zabezpieczeń techniczno-ochronnych, urządzeń służących do obserwowania i rejestrowania obrazu, działających w systemie całodobowym, środków sygnalizacji, alarmowania i łączności, a także na podstawie prowadzonej dokumentacji, zgodność stanu faktycznego kluczy ze stanem ewidencyjnym;
- 3) porównuje faktyczny stan liczbowy cudzoziemców ze stanem ewidencyjnym;
- 4) dokonuje wpisów do prowadzonej dokumentacji służbowej.

§ 10. Służba dyżurna w czasie pełnienia służby, w szczególności:

- 1) organizuje pełnienia służby przez funkcjonariuszy;
- 2) koordynuje ochronę terenu ośrodka lub aresztu;
- 3) nadzoruje i koordynuje dokonywane przez funkcjonariuszy rozpoznanie nastrojów i atmosfery panującej wśród cudzoziemców oraz zagrożeń dla porządku i bezpieczeństwa;
- 4) kontroluje:
 - a) przemieszczanie się cudzoziemców,
 - b) sprawność działania zabezpieczeń techniczno-ochronnych;
- 5) dokumentuje stwierdzone nieprawidłowości, w przypadku gdy godzą one w zapewnienie bezpieczeństwa w ośrodku lub areszcie, oraz niezwłocznie melduje o tym kierownikowi komórki organizacyjnej;
- 6) zapewnia przestrzeganie ustalonego porządku dnia;
- 7) przechowuje w zabezpieczonym miejscu klucze niebędące w użyciu.

§ 11. Wartownik oraz wartownik-konwojent:

- 1) podczas obejmowania służby, w szczególności:
 - a) dokonuje wspólnie z funkcjonariuszem przekazującym służbę kontroli zachowań cudzoziemców,
 - b) porównuje faktyczny stan liczbowy cudzoziemców ze stanem ewidencyjnym,
 - c) zapoznaje się z wydarzeniami, które miały miejsce podczas służby pełnionej przez poprzednią zmianę;
- 2) w czasie pełnienia służby, w szczególności:
 - a) sprawdza stan liczbowy cudzoziemców w zależności od pojawiających się w tym zakresie potrzeb,
 - b) sprawuje stały nadzór nad cudzoziemcami,
 - c) sprawdza pokoje dla cudzoziemców lub cele mieszkalne oraz inne pomieszczenia mieszkalne,
 - d) egzekwuje od cudzoziemców przestrzeganie ustalonego porządku dnia i obowiązków wynikających z regulaminu organizacyjno-porządkowego pobytu cudzoziemców w ośrodku i areszcie,
 - e) kontroluje i obserwuje cudzoziemców oraz nie dopuszcza do niedozwolonych kontaktów i zachowań godzących w porządek i bezpieczeństwo,
 - f) niezwłocznie informuje służbę dyżurną o występujących zagrożeniach dla zdrowia lub życia cudzoziemców lub innych osób,
 - g) przekazuje przełożonemu informacje dotyczące cudzoziemców, w tym dane umożliwiające ich identyfikację oraz spostrzeżenia dotyczące ich nastrojów i atmosfery panującej wśród nich,
 - h) wydaje posiłki cudzoziemcom, a w przypadku wydawania posiłków przez inne osoby nadzoruje te czynności,
 - i) sprawdza zabezpieczenia techniczno-ochronne oraz monitoruje zabezpieczenia obiektu przy wykorzystaniu elektronicznych urządzeń wizyjno-alarmowych,
 - j) zapewnia asystę osobom przybyłym na widzenie, w przypadku przechodzenia do ośrodka lub aresztu przez teren komendy oddziału Straży Granicznej lub teren placówki Straży Granicznej,
 - k) sprawuje nadzór nad cudzoziemcami podczas ich pobytu w placówce służby zdrowia,

l) dokonuje kontroli osobistej na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej.

§ 12. Wartownik oraz wartownik-konwojent nadzorujący:

- 1) korzystanie przez cudzoziemców z placu rekreacyjno-sportowego, w szczególności:
 - a) sprawdza znajdujące się na placu rekreacyjno-sportowym zabezpieczenia techniczno-ochronne, a także sprawdza, czy na placu nie znajdują się przedmioty niebezpieczne lub niedozwolone, w szczególności przed i po zakończeniu korzystania z tego placu w danym dniu,
 - b) zna i kontroluje na bieżąco stan liczbowy cudzoziemców przebywających na placu rekreacyjno-sportowym,
 - c) powiadamia służbę dyżurną o konieczności wcześniejszego zakończenia korzystania z placu rekreacyjno-sportowego i odprowadza cudzoziemców do oddziału mieszkalnego,
 - d) egzekwuje od cudzoziemców przestrzeganie wymagań w zakresie zachowania porządku i bezpieczeństwa;
- 2) widzenia, w tym widzenia wirtualne cudzoziemców, w szczególności:
 - a) sprawdza stan zabezpieczeń techniczno-ochronnych znajdujących się w pomieszczeniach, w których przeprowadza się widzenia, przed ich rozpoczęciem i po ich zakończeniu,
 - b) sprawdza tożsamość cudzoziemca na podstawie identyfikatora, po doprowadzeniu do pomieszczenia, w którym przeprowadza się widzenia,
 - c) zna stan liczbowy cudzoziemców przebywających w pomieszczeniach, w których odbywają się widzenia,
 - d) poucza cudzoziemców i osoby odwiedzające o możliwości przerwania widzenia lub zakończenia go przed czasem w razie naruszenia ustalonego sposobu jego odbywania,
 - e) nie dopuszcza do przekazywania podczas widzenia przedmiotów niebezpiecznych i niedozwolonych,
 - f) przestrzega ustalony czas oraz porządek widzeń.

§ 13. 1. Kierownik zmiany podczas pełnienia służby nie może opuszczać miejsca pełnienia służby bez zgody przełożonego.

2. Funkcjonariusze podczas pełnienia służby nie mogą, w szczególności:

- 1) opuszczać terenu ośrodka lub aresztu bez zgody kierownika zmiany;
- 2) opuszczać miejsca pełnienia służby bez pozostawienia wyznaczonego funkcjonariusza;
- 3) poruszać się poza miejscem pełnienia służby bez środka łączności;
- 4) zezwalać na wchodzenie do pomieszczenia pełnienia służby osobom nieupoważnionym.

§ 14. 1. Funkcjonariusze pełnią służbę w ośrodku lub areszcie w co najmniej dwuosobowych zespołach, po jednym zespole na oddział mieszkalny.

2. W skład zespołu, o którym mowa w ust. 1, wchodzi w miarę możliwości co najmniej jeden funkcjonariusz tej samej płci co cudzoziemcy.

§ 15. Funkcjonariusze pełniący służbę w ośrodku lub areszcie w bezpośrednim kontakcie z cudzoziemcami służbę pełnią bez broni palnej.

§ 16. 1. Funkcjonariuszy pełniących służbę w bezpośrednim kontakcie z cudzoziemcami można wyposażać w środki przymusu bezpośredniego.

2. Decyzję o wyposażeniu funkcjonariuszy w środki przymusu bezpośredniego podejmuje kierownik zmiany.

§ 17. 1. Funkcjonariusze pełniący służbę w ośrodku lub areszcie są wyposażeni w środki łączności, umożliwiające właściwe wykonywanie zadań i zapewnienie bezpieczeństwa.

2. Funkcjonariusze mogą używać prywatnych środków łączności, jeżeli nie utrudnia to wykonywania zadań służbowych.

Rozdział 2

Pełnienie służby w ośrodku

§ 18. 1. Do pełnienia służby w ośrodku można wyznaczyć funkcjonariuszy pełniących służbę na stanowiskach, których ilość i zakres zadań wynikają ze specyfiki obiektu i systemu ochrony.

2. Funkcjonariusze pełnią służbę w szczególności:

- 1) na posterunkach stałych;
- 2) w patrolach wewnętrznych i zewnętrznych;
- 3) przy zabezpieczeniu pokoi izolacyjnych, izolatek dla chorych lub innych miejsc tego wymagających;
- 4) przy zabezpieczeniu prawidłowości korzystania przez cudzoziemców z placu rekreacyjno-sportowego;
- 5) w placówce służby zdrowia, w czasie udzielania cudzoziemcowi świadczeń zdrowotnych.

§ 19. 1. Funkcjonariusze nadzorują wydawanie posiłków cudzoziemcom, odbywające się w punkcie żywienia-stołówce.

2. Funkcjonariusze doprowadzają jednorazowo do punktu żywienia-stołówki cudzoziemców w liczbie odpowiedniej do ilości miejsc przy stołach jadalnych.

3. Przy rozmieszczeniu cudzoziemców przy stołach jadalnych uwzględnia się odmienności kulturowe oraz ewentualne wrogie nastawienia wobec siebie cudzoziemców określonych narodowości.

§ 20. 1. W czasie korzystania z placu rekreacyjno-sportowego przez cudzoziemców, służbę w jego rejonie pełni nie mniej niż dwóch funkcjonariuszy.

2. W przypadku gdy plac rekreacyjno-sportowy jest monitorowany, można ograniczyć liczbę funkcjonariuszy pełniących służbę w jego rejonie do jednego funkcjonariusza.

3. Funkcjonariusze są rozmieszczani oraz przemieszczają się po placu rekreacyjno-sportowym w sposób gwarantujący zapewnienie bezpieczeństwa przebywających tam osób.

4. W przypadku naruszenia ustalonego sposobu korzystania z placu rekreacyjno-sportowego, kierownik zmiany podejmuje decyzję o przerwaniu korzystania z placu przez cudzoziemców.

Rozdział 3

Pełnienie służby w areszcie

§ 21. 1. Cele mieszkalne, w których przebywają cudzoziemcy, są zamknięte.

2. W jednym ciągu komunikacyjnym, w tym samym czasie, dopuszcza się otwarcie jednej celi mieszkalnej.

3. W uzasadnionych przypadkach zgodę na otwarcie więcej niż jednej celi mieszkalnej wyraża kierownik komórki organizacyjnej lub upoważniona przez niego osoba.

4. Czynności, o których mowa w ust. 3, są podejmowane w przypadku dostatecznej ilości sił i środków w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku.

5. Zdarzenie, o którym mowa w ust. 3, odnotowuje się w prowadzonej dokumentacji służbowej.

§ 22. 1. Funkcjonariusz przed otwarciem drzwi celi mieszkalnej sprawdza przez wizjer zachowanie cudzoziemców.

2. W przypadku braku możliwości przeprowadzenia sprawdzenia, o którym mowa w ust. 1, dopuszcza się uchYLENIE drzwi do celi mieszkalnej bez odbezpieczenia łańcucha drzwi.

3. Funkcjonariusz otwiera drzwi celi mieszkalnej po upewnieniu się, że ze strony cudzoziemców nie zagraża mu niebezpieczeństwo.

4. Przy otwarciu drzwi celi mieszkalnej obecnych jest co najmniej dwóch funkcjonariuszy, chyba że zachowanie cudzoziemców nie uzasadnia takiej konieczności.

§ 23. 1. Funkcjonariusze dokonują przeglądu cel mieszkalnych podczas przekazywania służby oraz, w uzasadnionych przypadkach, dokonują kontroli osobistej cudzoziemców na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej.

2. Funkcjonariusze dokonują kontroli zachowań cudzoziemców w celach mieszkalnych w odstępach czasu nie przekraczających:

- 1) 30 minut;
- 2) 15 minut, jeżeli z informacji lub spostrzeżeń wynika zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania aresztu.

3. Kontroli zachowań cudzoziemców, o której mowa w ust. 2, nie dokonuje się jeżeli cele mieszkalne podlegają nadzorowi przy użyciu urządzeń służących do obserwowania i rejestrowania obrazu.

§ 24. 1. Funkcjonariusze obejmują ciągłym nadzorem cudzoziemca przebywającego poza celą mieszkalną.

2. W przypadku objęcia cudzoziemca obserwacją przy użyciu urządzeń służących do obserwowania i rejestrowania obrazu, można odstąpić od sprawowania nadzoru, o którym mowa w ust. 1, chyba że zachowanie cudzoziemca uzasadnia taką konieczność.

§ 25. 1. Posiłki cudzoziemcom wydaje uprawniony do tego funkcjonariusz.

2. W przypadku wydawania posiłków przez inne osoby, funkcjonariusz nadzoruje te czynności.

Rozdział 4

Przyjmowanie cudzoziemców do ośrodka lub aresztu

§ 26. 1. Przyjęcie cudzoziemca do ośrodka lub aresztu poprzedza rezerwacja miejsc w ośrodku lub areszcie, którą zatwierdza kierownik komórki organizacyjnej lub upoważniony przez niego funkcjonariusz.

2. W trakcie przyjęcia cudzoziemca do ośrodka lub aresztu, po wykonaniu czynności określonych w odrębnych przepisach dotyczących pobytu cudzoziemców w ośrodku lub areszcie, należy w szczególności:

- 1) sprawdzić dokumenty wymagane do przyjęcia cudzoziemca do ośrodka lub aresztu;
- 2) dokonać rejestracji przyjęcia cudzoziemca w systemie teleinformatycznym.

3. Cudzoziemca będącego obywatelem dwóch lub więcej państw rejestruje się jako obywatela tego państwa, którego dokument podróży stanowił podstawę wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że w postanowieniu sądu stanowiącym podstawę umieszczenia w ośrodku lub areszcie ustalono inaczej.

4. Po przyjęciu cudzoziemca do ośrodka lub aresztu należy w szczególności:

- 1) przekazać cudzoziemcowi, w formie pisemnej, w języku dla niego zrozumiałym, informację o przetwarzaniu jego danych osobowych;
- 2) założyć:
 - a) kwit depozytowy, którego wzór jest określony w załączniku nr 1 do zarządzenia,
 - b) kartę rozliczenia zdeponowanych przedmiotów, której wzór jest określony w załączniku nr 2 do zarządzenia,
 - c) kartę rozliczenia środków finansowych cudzoziemca, której wzór jest określony w załączniku nr 3 do zarządzenia,
 - d) kartę przedmiotów wydanych cudzoziemcowi, której wzór jest określony w załączniku nr 4 do zarządzenia,
 - e) akta cudzoziemca;
- 3) wydać cudzoziemcowi identyfikator.

5. Do akt cudzoziemca włącza się dokumenty dotyczące umieszczenia i pobytu cudzoziemca w ośrodku lub areszcie.

Rozdział 5

Organizowanie pobytu cudzoziemców w ośrodku lub areszcie

§ 27. Cudzoziemcowi przyjętemu do ośrodka lub aresztu przydziela się opiekuna socjalnego, opiekuna proceduralnego oraz opiekuna powrotowego.

§ 28. Do zadań opiekuna socjalnego należy w szczególności:

- 1) sprawowanie indywidualnej opieki socjalnej i bytowej nad cudzoziemcem;
- 2) prowadzenie rozmów dotyczących indywidualnej sytuacji cudzoziemca ułatwiających jego adaptację, z uwzględnieniem:
 - a) szczegółowego omówienia praw i obowiązków oraz infrastruktury obiektu,
 - b) ustalenia relacji pomiędzy cudzoziemcami,
 - c) atmosfery i nastrojów mogących być zarzewiem konfliktów oraz podejmowanie czynności prowadzących do ich rozwiązania;
- 3) identyfikowanie cudzoziemca należącego do kategorii osób wymagających szczególnego traktowania, przede wszystkim takich jak ofiary handlu ludźmi, osoby wobec których istnieje uzasadnione przypuszczenie, że doświadczyły przeżyć traumatycznych;
- 4) bieżąca współpraca ze służbą zdrowia w stopniu niezbędnym do właściwej identyfikacji osób wymagających szczególnego traktowania;
- 5) dokonywanie wstępnej oceny stanu psychofizycznego cudzoziemca oraz bieżąca współpraca z psychologiem celem zapewnienia mu pomocy psychologicznej;
- 6) pozyskiwanie informacji od cudzoziemca przydatnych w procesie identyfikacyjnym, w szczególności dotyczących tożsamości, narodowości lub kraju pochodzenia;
- 7) kształtowanie u cudzoziemców oraz umacnianie w codziennych kontaktach postaw partnerstwa i życzliwości, przestrzegania zasad tolerancji i poszanowania godności człowieka;
- 8) rozpoznawanie potrzeb cudzoziemca, w szczególności socjalno-bytowych;
- 9) organizowanie i prowadzenie:
 - a) zajęć doskonalących komunikację w języku polskim,
 - b) zajęć rekreacyjno-sportowych,
 - c) zajęć plastycznych i kreatywnych,
 - d) zawodów sportowych;
- 10) organizowanie przedsięwzięć o charakterze:
 - a) kulturalnym,
 - b) rozrywkowym, przy współdziałaniu firm zewnętrznych;
- 11) udostępnianie pomieszczeń i umożliwianie osobom duchownym świadczenia posługi duszpasterskiej;
- 12) współdziałanie z innymi funkcjonariuszami pełniącymi służbę w ośrodku lub areszcie w celu prawidłowej realizacji wykonywanych zadań.

§ 29. Do zadań opiekuna proceduralnego należy w szczególności:

- 1) prowadzenie akt cudzoziemca przebywającego w ośrodku lub areszcie w formie papierowej lub elektronicznej;
- 2) rejestrowanie przyjmowanego i zwalnianego cudzoziemca w systemie teleinformatycznym oraz w prowadzonej dokumentacji służbowej;
- 3) bieżące monitorowanie prowadzonych wobec cudzoziemca postępowań administracyjnych;
- 4) dokonywanie sprawdzeń cudzoziemca w systemach informatycznych Straży Granicznej;

- 5) prowadzenie i monitorowanie czynności zmierzających do potwierdzenia tożsamości cudzoziemca i wydania dokumentu podróży;
- 6) przyjmowanie wniosków od cudzoziemca przebywającego w ośrodku lub areszcie o:
 - a) udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wydawanie tymczasowych zaświadczeń tożsamości cudzoziemca,
 - b) udzielenie pomocy w dobrowolnym powrocie,
 - c) pomoc w utrzymaniu i reintegracji cudzoziemca w państwie, do którego ma nastąpić powrót,
 - d) udzielenie pomocy związanej z przeniesieniem do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 31);
- 7) badanie zasadności pobytu cudzoziemca w ośrodku lub areszcie w celu ujawnienia nowych okoliczności i dowodów, które mogą doprowadzić do zmiany orzeczonego wobec cudzoziemca środka;
- 8) opracowywanie projektów:
 - a) postanowień o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 398 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach lub art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1504),
 - b) wniosków o przedłużenie okresu pobytu cudzoziemca w ośrodku lub areszcie w przypadkach określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) postanowień o zwolnieniu lub o odmowie zwolnienia cudzoziemca z ośrodka lub aresztu w przypadkach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 9) wykonywanie czynności, o których mowa w art. 52 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775);
- 10) występowanie przed właściwymi sądami w sprawach dotyczących cudzoziemca przebywającego w ośrodku lub areszcie;
- 11) udział w organizacji powrotu lub przekazania cudzoziemca do innego państwa, w szczególności poprzez informowanie kierownika komórki organizacyjnej, kierownika zmiany, funkcjonariuszy zajmujących się zabezpieczeniem wyżywienia dla cudzoziemca podczas doprowadzenia trwającego ponad 6 godzin oraz personelu medycznego o planowanym terminie zwolnienia lub doprowadzenia cudzoziemca;
- 12) współdziałanie z innymi funkcjonariuszami pełniącymi służbę w ośrodku lub areszcie w celu prawidłowej realizacji wykonywanych zadań.

§ 30. Do zadań opiekuna powrotowego należy w szczególności:

- 1) utrzymywanie bieżącego kontaktu i wymiana informacji z opiekunem proceduralnym oraz opiekunem socjalnym;
- 2) informowanie na bieżąco cudzoziemca o toczącym się w jego sprawie postępowaniu administracyjnym oraz czynnościach administracyjnych realizowanych wobec niego;
- 3) udzielanie informacji i wskazówek dotyczących procedury powrotu;
- 4) opracowywanie profilu migracyjnego cudzoziemca z uwzględnieniem jego sytuacji administracyjnej;
- 5) współpraca z przedstawicielami komórki organizacyjnej Komendy Głównej Straży Granicznej właściwej do spraw cudzoziemców w obszarach związanych z:
 - a) czynnościami realizowanymi w stosunku do cudzoziemca, któremu została wydana decyzja o zobowiązaniu do powrotu,

- b) przyznaniem cudzoziemcowi świadczeń z zakresu pomocy socjalnej, opieki medycznej i psychologicznej,
 - c) pomocą w dobrowolnym powrocie,
 - d) pomocą w utrzymaniu i reintegracji cudzoziemca w państwie, do którego ma nastąpić powrót;
- 6) ewidencjonowanie oraz przekazywanie korespondencji urzędowej cudzoziemca przebywającego w ośrodku lub areszcie;
- 7) współdziałanie z innymi funkcjonariuszami pełniącymi służbę w ośrodku lub areszcie w celu prawidłowej realizacji wykonywanych zadań.

Rozdział 6

Nadzorowanie pobytu cudzoziemców w placówce służby zdrowia

§ 31. 1. Nadzór nad cudzoziemcem przebywającym w placówce służby zdrowia sprawuje nie mniej niż dwóch funkcjonariuszy.

2. Decyzję o liczbie funkcjonariuszy sprawujących nadzór, o którym mowa w ust. 1, oraz o ich ubiorze i wyposażeniu podejmuje kierownik zmiany.

§ 32. W szczególnie uzasadnionych przypadkach wynikających z indywidualnej oceny sytuacji oraz zagrożenia dla bezpieczeństwa i porządku, służba w placówce służby zdrowia może być pełniona z bronią palną.

§ 33. 1. Do zadań funkcjonariuszy przejmujących nadzór nad cudzoziemcem przebywającym w placówce służby zdrowia należy w szczególności:

- 1) przekazanie kierownikowi zmiany informacji o przejęciu nadzoru nad cudzoziemcem;
- 2) poinformowanie personelu medycznego oraz przedstawiciela ochrony placówki służby zdrowia o sprawowaniu nadzoru nad cudzoziemcem.

2. Do zadań funkcjonariuszy sprawujących nadzór nad cudzoziemcem przebywającym w placówce służby zdrowia należy w szczególności:

- 1) sprawowanie stałej kontroli nad cudzoziemcem w celu uniemożliwienia ucieczki;
- 2) niedopuszczenie do:
 - a) kontaktów cudzoziemca z osobami postronnymi,
 - b) wejścia w posiadanie przez cudzoziemca przedmiotów niebezpiecznych;
- 3) informowanie kierownika zmiany o:
 - a) zdarzeniach mających wpływ na przebieg służby,
 - b) stanie zdrowia cudzoziemca, po uzyskaniu opinii lekarza.

Rozdział 7

Obsługa depozytu cudzoziemca

§ 34. 1. Obsługę depozytu cudzoziemca prowadzi depozytariusz.

2. Do zadań depozytariusza należy w szczególności:

- 1) przyjmowanie do depozytu przedmiotów przekazanych przez cudzoziemca;
- 2) sporządzanie kwitów depozytowych;
- 3) zakładanie i prowadzenie kart rozliczenia zdeponowanych przedmiotów;
- 4) zakładanie i prowadzenie kart rozliczenia środków finansowych cudzoziemca;
- 5) dokonywanie zabezpieczenia środków finansowych do wysokości ustalonego ryczałtu;
- 6) zapoznavanie cudzoziemca z bieżącym saldem;
- 7) opiniowanie próśb cudzoziemca dotyczących wydania mu przedmiotów przekazanych do depozytu;

- 8) dokonywanie raz w miesiącu kontroli depozytów;
- 9) wydanie depozytu zwalnianemu cudzoziemcowi;
- 10) rozliczanie:
 - a) kwitów depozytowych,
 - b) kart rozliczenia zdeponowanych przedmiotów,
 - c) kart rozliczenia środków finansowych cudzoziemca.

3. Depozytariusz nie pozostawia otwartego magazynu depozytowego oraz nie dopuszcza do pobytu w magazynie depozytowym osób nieupoważnionych.

§ 35. W przypadku przyjęcia lub zwolnienia cudzoziemca z ośrodka lub aresztu poza godzinami służby zadania depozytariusza realizuje służba dyżurna.

Rozdział 8

Zwalnianie, przekazywanie i powrót cudzoziemców

§ 36. Funkcjonariusz zwalnający cudzoziemca z ośrodka lub aresztu w szczególności:

- 1) sprawdza tożsamość zwalnianego cudzoziemca oraz dokumenty wymagane do zwolnienia;
- 2) rozlicza cudzoziemca z wydanych mu przedmiotów;
- 3) odbiera od cudzoziemca identyfikator;
- 4) wydaje rzeczy przekazane przez cudzoziemca do depozytu;
- 5) przekazuje dowódcy doprowadzenia:
 - a) cudzoziemca, który ma zostać doprowadzony,
 - b) informacje mające wpływ na realizację doprowadzenia;
- 6) dokonuje wpisów do prowadzonej dokumentacji służbowej.

§ 37. 1. Funkcjonariusz przekazujący cudzoziemca w celu realizacji czynności procesowych, administracyjnych lub innych czynności z jego udziałem wykonywanych poza terenem ośrodka lub aresztu w szczególności:

- 1) sprawdza tożsamość przekazywanego cudzoziemca;
- 2) sprawdza dokumentację na podstawie, której cudzoziemiec jest przekazywany;
- 3) przekazuje informacje mogące mieć wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa podczas realizowanych czynności;
- 4) dokonuje wpisów w prowadzonej dokumentacji służbowej.

2. Funkcjonariusz przyjmujący cudzoziemca do ośrodka lub aresztu, po powrocie z realizowanych czynności procesowych, administracyjnych lub innych czynności wykonywanych poza terenem ośrodka lub aresztu w szczególności:

- 1) sprawdza tożsamość cudzoziemca;
- 2) dokonuje, w uzasadnionych przypadkach, kontroli osobistej na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, w szczególności jeżeli cudzoziemcowi nie zapewniono w sposób ciągły nadzoru w trakcie badań i wizyt lekarskich, widzeń z osobami bliskimi, rozmów z pracownikami z innych urzędów, organizacji i instytucji, doprowadzeń do sądów, prokuratury, urzędów konsularnych oraz podczas wykonywania innych czynności poza ośrodkiem lub aresztem;
- 3) dokonuje wpisów w prowadzonej dokumentacji służbowej.

Rozdział 9

Wypadki nadzwyczajne oraz wzmożone środki bezpieczeństwa

§ 38. 1. W przypadku zaistnienia wypadku nadzwyczajnego funkcjonariusz pełniący służbę w ośrodku lub areszcie niezwłocznie powiadamia o tym służbę dyżurną, a następnie podejmuje działania polegające w szczególności na:

- 1) wykonaniu niezbędnych czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca zdarzenia;
- 2) udzieleniu pierwszej pomocy przedmedycznej, jeżeli zachodzi taka potrzeba;
- 3) sporządzeniu szczegółowej notatki służbowej z przebiegu zdarzenia i przekazaniu jej bezpośrednio przełożonemu.

2. Kierownik zmiany melduje o wypadku nadzwyczajnym dyżurnemu operacyjnemu oddziału Straży Granicznej oraz kierownikowi komórki organizacyjnej.

§ 39. 1. Wzmożone środki bezpieczeństwa stosuje się w stosunku do osób, które w szczególności:

- 1) uczestniczyły w wypadku nadzwyczajnym;
- 2) zagrażają porządkowi i bezpieczeństwu;
- 3) przejawiają agresję lub autoagresję;
- 4) niszczą mienie;
- 5) nakłaniają do buntu lub ucieczki;
- 6) mogą być po spożyciu alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych substancji o podobnym działaniu.

2. Środki bezpieczeństwa, o których mowa w ust. 1, polegają w szczególności na:

- 1) podjęciu wzmożonej obserwacji;
- 2) zastosowaniu izolacji od innych osób.

3. Decyzję o zastosowaniu wzmożonych środków bezpieczeństwa podejmuje kierownik komórki organizacyjnej, a w sytuacjach niecierpiących zwłoki kierownik zmiany, który informuje kierownika komórki organizacyjnej.

4. Wzmożone środki bezpieczeństwa stosuje się do momentu ustania przesłanki ich zastosowania.

5. Zastosowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa odnotowuje się w prowadzonej dokumentacji służbowej.

Rozdział 10

Dokumentacja prowadzona w ośrodku lub areszcie

§ 40. 1. W ośrodku lub areszcie prowadzi się, w szczególności:

- 1) książkę służby;
- 2) książkę wizyt lekarskich;
- 3) ewidencję kwitów depozytowych;
- 4) książkę kontroli osobistej.

2. Dokumentację, o której mowa w ust. 1, można prowadzić w postaci elektronicznej.

3. Wpisów dokonuje się niezwłocznie po zaistnieniu podstawy do ich zamieszczenia.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 41. Kwity depozytowe, karty rozliczenia zdeponowanych przedmiotów, karty rozliczenia środków finansowych cudzoziemca, karty przedmiotów wydanych cudzoziemcowi sporządzone przed dniem wejścia w życie zarządzenia zgodnie z dotychczasowymi wzorami zachowują ważność do czasu zakończenia ich prowadzenia.

§ 42. Prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych książka służby, książka wizyt lekarskich oraz ewidencja kwitów depozytowych z dniem wejścia w życie zarządzenia są prowadzone na podstawie zarządzenia.

§ 43. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Komendant Główny Straży Granicznej

gen. bryg. SG Robert Bagan

Załączniki do zarządzenia nr 16
Komendanta Głównego Straży Granicznej
z dnia 21 marca 2024 r.

Załącznik nr 1

WZÓR

.....
(oddział Straży Granicznej/placówka Straży Granicznej)

.....
(miejsowość, data)

KWIT DEPOZYTOWY NR/.....

Stwierdza się, że niżej wyszczególnione przedmioty przekazane dobrowolnie lub znalezione i odebrane podczas kontroli osobistej u
(imię i nazwisko, data urodzenia, obywatelstwo cudzoziemca)

.....
.....

przyjęto do depozytu strzeżonego ośrodka/aresztu dla cudzoziemców*:

.....
.....

Razem pozycji (słownie) od numeru -1- do numeru

.....

.....
(stopień, imię i nazwisko oraz podpis przyjmującego depozyt)

.....
(podpis cudzoziemca)

Uwagi w przypadku niepodpisania kwitu depozytowego przez cudzoziemca**:

.....
.....
.....

.....
(stopień, imię i nazwisko oraz podpis przyjmującego depozyt)

POTWIERDZENIE PRZYJĘCIA DEPOZYTU

Ja niżej podpisany.....
(stopień, imię i nazwisko funkcjonariusza)

potwierdzam przyjęcie przedmiotów wymienionych w pozycjach od nr:..... do nr
na przechowanie do magazynu depozytów.

.....
(miejsowość, data)

.....
(stopień, imię i nazwisko oraz podpis przekazującego)

.....
(podpis przyjmującego)

POTWIERDZENIE PRZEJĘCIA DEPOZYTU

Ja niżej podpisany.....
(stopień, imię i nazwisko dowódcy doprowadzenia)

potwierdzam przejęcie przedmiotów wymienionych w pozycjach od nr:..... do nr

.....
(miejsowość, data)

.....
(stopień, imię i nazwisko oraz podpis przekazującego)

.....
(podpis dowódcy doprowadzenia)

POTWIERDZENIE ODEBRANIA DEPOZYTU

Ja niżej podpisany.....
(imię i nazwisko cudzoziemca)

potwierdzam odbiór przedmiotów wymienionych w pozycjach od nr do nr

.....
(stopień, imię i nazwisko oraz podpis przekazującego)

.....
(podpis odbierającego)

* niepotrzebne skreślić

** powód odmowy podpisania kwitu depozytowego przez cudzoziemca

